

شماره : ۹۹/۵۶۶۵۳۹	بخشنامه به دستگاه های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ : ۱۳۹۹/۱۰/۲۳	
موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان های ریالی فاقد تعدیل-نوبت سوم	

به استناد نظام فنی اجرایی کشور و ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه و ماده ۳۴ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه ای کشور، این دستورالعمل که به تصویب شورای عالی فنی کشور رسیده است، به منظور جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان هایی که دارای پنج شرط شمول دستورالعمل باشند از نوع گروه اول (لازم الاجرا) در ۹ صفحه ابلاغ می گردد تا کارفرمایان مربوط ضوابط این دستورالعمل را به کارکردهای ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ تا ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ اعمال و در چارچوب ضوابط پرداخت نمایند.

شرایط شمول دستورالعمل به شرح زیر است:

۱- موضوع پیمان، طرح ها و پروژه های مربوط به مدیریت، پدیدآوری و بهره برداری طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری کشور باشد.

۲- دستگاه های موضوع ماده ۲۲۲ قانون برنامه پنجم توسعه و همچنین سایر اشخاص حقوقی که تمام یا قسمتی از اعتبارات آن ها از محل وجوه عمومی (ماده ۱۳ قانون محاسبات عمومی کشور) تأمین می گردد، در مصرف اعتبارات مذکور ملزم به رعایت این دستورالعمل می باشند.

تبصره: کلیه اشخاص حقوقی که جزء کارفرمایان مشمول این بند نمی باشند، در صورت ابلاغ مقام دارای اختیار، امکان استفاده از ضوابط این دستورالعمل را خواهند داشت.

۳- مبلغ پیمان ریالی و یا ریالی-ارزی باشد.

تبصره: در صورتی که پیمان ریالی-ارزی باشد صرفا بخش ریالی پیمان می تواند مشمول استفاده از این دستورالعمل قرار گیرد.

۴- پیمان فاقد هرگونه تعدیل نرخ و یا مابه التفاوت (به جز مواد ۵، ۷، ۱۰) باشد.

۵- آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکار برای پیمان منعقد از ۱۳۹۷/۰۴/۳۱ تا ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ باشد.

ماده ۱- این دستورالعمل مشمول انواع قراردادهای تامین کالا و پیمانکاری (نظیر قراردادهای P، C، PC، EPC، DB، EP، تعمیر و نگهداری و بهره برداری) مرتبط با پروژه های حوزه نظام فنی و اجرایی کشور می باشد و منظور از پیمانکار در این دستورالعمل پیمانکاران، تولیدکنندگان، سازندگان یا تأمین کنندگان مصالح و تجهیزات می باشد. تبصره- در قراردادهای مشاوره (از جمله قراردادهای پژوهشی) که تجهیزات موضوع قرارداد تحویل کارفرما می گردد بخش تامین تجهیزات مشمول ضوابط این دستورالعمل خواهد بود.

ماده ۲- قراردادهای خرید تجهیزات و یا مصالح (فاقد هرگونه عملیات نصب و اجرا) که برای اجرای پروژه های حوزه نظام فنی و اجرایی کشور منعقد شده است در صورتی که مدت آن (مدت اولیه و تمدیدهای مجاز) کمتر از ۳ ماه باشد، مشمول این دستورالعمل نمی شوند.

ماده ۳- مبالغ جبرانی با انتخاب پیمانکار (با لحاظ شرایط پروژه و ضوابط این دستورالعمل) براساس روش های "الف" یا "ب" و یا روش ترکیبی (استفاده توأمان از روش الف و ب) محاسبه و اعمال می شود. در صورت استفاده از روش ترکیبی، ضریب ارزیابی باید بین ۰/۱ تا ۰/۸ باشد، در این موارد قسمت ارزیابی قرارداد از روش "الف" و باقیمانده

شماره: ۹۹/۵۶۶۵۳۹	بخشنامه به دستگاه های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۲۳	
موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان های ریالی فاقد تعدیل-نوبت سوم	

- قرارداد از روش "ب" جبران می شود و در خارج این محدوده صرفاً یکی از هر دو روش "الف" یا "ب" قابل استفاده است. به هر حال برای هیچ بخشی از پیمان نباید به صورت توأم از روش "الف" و "ب" استفاده شود.
- تبصره-** روش های به کار رفته برای محاسبه مبالغ جبرانی پرداخت شده قابل تغییر نبوده و امکان تغییر آن صرفاً برای یک نوبت بر اساس ضوابط این دستورالعمل برای کارکردهای آتی میسر می باشد.
- ماده ۴-** در کارهایی که بر اساس مواد ۲۷ و ۲۸ قانون برگزاری مناقصات واگذار شده است، زمان تصویب در هیأت سه نفره ترک تشریفات باید در بازه زمانی از ۱۳۹۷/۰۴/۳۱ تا ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ واقع باشد، در این حالت مبلغ جبرانی حاصل از روش های "الف" و "ب" با اعمال ضریب ۰/۸۵ ملاک عمل قرار می گیرد.
- ماده ۵-** در پیمان های ریالی مشمول تعدیل که بخش های خرید قرارداد، ریالی و فاقد تعدیل و مابه التفاوت است، حسب مورد استفاده از ضوابط روش "الف" یا "ب" و یا استفاده از روش ترکیبی مجاز است (لیکن خریدهای داخلی مشمول روش "الف" نبوده و مشمول روش "ب" می باشد).
- ماده ۶-** کارهای جدیدی که قیمت آنها از تاریخ ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ به بعد تعیین و ابلاغ شده اند مشمول ضوابط این بخشنامه نمی شوند.
- ماده ۷-** در صورت پیش بینی تعدیلی بجز روال مندرج در بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۰۹/۱۵ سازمان برنامه و بودجه کشور و مابه التفاوتی در پیمان منعقد، با درخواست پیمانکار، تعدیل و مابه التفاوت مذکور برای کارکردهای مشمول این بخشنامه به صورت کامل، حذف و ضوابط این بخشنامه اعمال می شود.
- در این شرایط، در صورت حفظ تعدیل بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۰۹/۱۵ سازمان برنامه و بودجه کشور، نباید مواردی به صورت همزمان مشمول دریافت مبالغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل و بخشنامه مذکور شود. در استفاده از این ماده و در صورت استفاده از دستورالعمل حاضر، ضریب N (برای استفاده از روش الف) و ضریب B (برای استفاده از روش ب) می توانند با نظر کارفرما و متناسب با ماهیت پروژه، حداکثر به میزان یک دوم مقادیر جداول شماره ۱ و ۲ کاهش یابد.
- ماده ۸-** در مورد قراردادهای سرمایه گذاری (با مشارکت بخش خصوصی در تأمین مالی پروژه) که پیشنهاد قیمت سرمایه گذار از ۱۳۹۷/۰۴/۳۱ تا ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ بوده، استفاده از مفاد این دستورالعمل برای اصلاح مدل مالی برای جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز مجاز است. برای جبران این اثرات می توان از تطویل مدت بهره برداری تجاری، تطویل مدت استهلاك پیش خریدهای پرداختی احتمالی، پیش خرید مجدد در طول دوره ساخت یا بهره برداری تجاری، ایجاد تنفس در استهلاك پیش خریدها، تعویق بخشی از سرمایه گذاری غیر اولویت دار با توافق سرمایه پذیر، تغییر فهرست اولیه پیشنهادی کالاها به کالاهای داخلی با توجه به عدم امکان تدارک برخی از کالاهای خارجی، انتقال بازپرداخت تسهیلات اخذ شده توسط سرمایه گذار از سیستم بانکی به سرمایه پذیر در صورت امکان، انتقال تمام یا بخشی از پروژه به سرمایه پذیر و یا تغییر قیمت تمام یا بخشی از محصول یا تغییر قیمت فروش محصول (برای پروژه های خودگردان) استفاده نمود به نحوی که انتظارات اولیه سرمایه گذار بر اساس مدل مالی منضم به پیمان تأمین گردد. تعیین مدل مالی جبرانی، صرفاً با تایید وزیر و یا بالاترین مقام سازمان سرمایه پذیر (در مورد سازمان هایی که تابع هیچ وزارتخانه ای نیستند) امکان پذیر می باشد.

بخشنامه به دستگاه های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران

شماره: ۹۹/۵۶۶۵۳۹

تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۲۳

موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان های ریالی فاقد تعدیل-نوبت سوم

ماده ۹- در بازه زمانی ۱۳۹۹/۱۰/۰۱ تا تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، تاخیرات پیمانکار که ناشی از افزایش نرخ ارز بوده است با توجه به شرایط پروژه و ضوابط پیمان توسط کارفرما مورد بررسی و اتخاذ تصمیم قرار گیرد.

ماده ۱۰- در پیمان های مشمول تعدیل که از شاخص های رشته ای جهت پرداخت تعدیل استفاده می شود، با درخواست پیمانکار و موافقت کارفرما به منظور تدقیق محاسبه تعدیل می توان از شاخص های گروهی (فصلی) مناسب و مرتبط به جای شاخص های رشته ای استفاده نمود. در اینصورت، پس از انجام تغییر، امکان تغییر مجدد و برگشت به حالت قبل وجود ندارد.

ماده ۱۱- با توجه به افزایش قیمت تمام شده پروژه ها، ناشی از افزایش نرخ ارز و اعمال مبالغ جبرانی حاصل از این دستورالعمل، در صورت تشخیص کارفرما مبنی بر وقوع هر یک از موارد ذیل، در قراردادهای با حداکثر ۳۰٪ پیشرفت، ضمن بررسی مجدد اولویت پروژه، امکان خاتمه قرارداد با مسئولیت کارفرما میسر می باشد.

۱- از بین رفتن توجیه پذیری فنی اقتصادی پروژه با توجه به افزایش قیمت تمام شده آن

۲- عدم امکان تامین نقدینگی به موقع برای پروژه، با توجه به اعمال مبالغ جبرانی و محدودیت نقدینگی

۳- عدم امکان تامین اعتبار جهت تکمیل پروژه با توجه به اعمال مبالغ جبرانی

لازم بذکر است در صورت خاتمه پیمان با استفاده از ضوابط این ماده، شروع مجدد پروژه به هر نحو، منوط به بررسی مجدد اولویت پروژه، مکفی بودن اعتبار طرح جهت تکمیل آن، تاییدیه کتبی بالاترین مقام دستگاه اجرایی مبنی بر اطمینان از تامین به موقع نقدینگی لازم جهت تکمیل پروژه و بررسی مجدد طرح و کنترل توجیه پذیری فنی اقتصادی آن خواهد بود.

ماده ۱۲- در مواردی که پیمان جدید برای تکمیل کار با حفظ تمامی شرایط و مبانی پیمان اولیه براساس مجوز شماره ۳۸۰۸/ش/مورخ ۱۳۸۳/۰۳/۱۷ شورای عالی فنی منعقد شده باشد، در صورت انطباق ضوابط پیمان اولیه با مقررات دستورالعمل حاضر (بجز زمان پیشنهاد قیمت)، پیمان جدید نیز شامل ضوابط این دستورالعمل خواهد بود. لازم بذکر است در این حالت ضریب کاهش موضوع ماده ۴ این دستورالعمل (بجز مواردی که پیمان اولیه به صورت ترک تشریفات واگذار شده است) اعمال نخواهد گردید.

ماده ۱۳- تا اعلام شاخص های تعدیل قطعی دوره انجام کار، مبلغ جبرانی موضوع این بخشنامه با استفاده از آخرین شاخص های ابلاغ شده مربوط (قطعی یا موقت)، محاسبه و به صورت علی الحساب پرداخت می شود. با اعلام شاخص های قطعی دوره انجام کار، مبلغ فوق طبق این دستورالعمل محاسبه و مبالغ آن به صورت قطعی به حساب پیمانکار منظور می گردد.

ماده ۱۴- پرداخت هرگونه وجه دیگری بابت جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز برای موارد مذکور در این دستورالعمل، مجاز نیست.

ماده ۱۵- مسئولیت تطبیق کامل مفاد این دستورالعمل با پیمان مربوط و همچنین رعایت کامل مفاد آن و سایر ضوابط و دستورالعمل های مرتبط بر عهده دستگاه های اجرایی و کارفرمایان مربوط می باشد.

بخشنامه به دستگاه های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران

شماره : ۹۹/۵۶۶۵۳۹

تاریخ : ۱۳۹۹/۱۰/۲۳

موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان های ریالی فاقد تعدیل-نوبت سوم

ماده ۱۶- مبلغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل، طبق روال تعیین شده برای پرداختها در پیمان، پس از اعمال کسور قانونی و قراردادی (به جز کسور مربوط به پیش پرداخت) توسط کارفرما به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می شود.

ماده ۱۷- در محاسبه مبالغ جبرانی بخش تامین تجهیزات پیمان در استفاده از این دستورالعمل در صورت درخواست پیمانکار مبنی بر استفاده از ضوابط این ماده و همچنین تایید کتبی کارفرما مبنی بر ساخت کامل تجهیزات در کارخانه داخل کشور، ۲۰٪ مبلغ تجهیزات و کالاهای مذکور که مشمول پرداخت مصالح پای کار نگردیده اند قبل از حمل، به صورت علی الحساب و در قبال دریافت تضمین متناسب و مورد تایید کارفرما و تعهدنامه رسمی مبنی بر تحویل کالای مربوط در قبال دریافت مبلغ فوق و پذیرش ضبط تضمین در صورت عدم تحویل کالا، پرداخت خواهد گردید. این مبلغ با تایید پیمانکار به صورت مستقیم صرفا به کارخانه سازنده داخلی پرداخت خواهد شد. لازم بذکر است زمان انجام کار برای محاسبه مبالغ جبرانی بخش پرداخت شده مذکور، بر اساس تاریخ تایید کتبی کارفرما تعیین می گردد. مبالغ مذکور از اولین صورتحساب ارسالی و تا حداکثر ۶ ماه با رعایت ضوابط مربوط کسر و تسویه خواهد گردید.

ماده ۱۸- مبالغ جبرانی این دستورالعمل جهت جبران افزایش نرخ ارز در پیمان های مشمول بین کارفرما و پیمانکار اصلی می باشد و در صورت مشمول شدن پیمانکار اصلی و توافق بین پیمانکار اصلی و پیمانکار جزء استفاده از ضوابط این دستورالعمل در قرارداد فی مابین ایشان میسر خواهد بود (در صورت اختلاف پیمانکار اصلی و پیمانکار جزء در این خصوص بر اساس ضوابط حل اختلاف قرارداد آنها اقدام خواهد شد).

ماده ۱۹- در پیمان های منعقد در زمینه فناوری ارتباطات و اطلاعات، علاوه بر بخش های خرید تجهیزات، خرید License و نرم افزارهای آماده و همچنین نرم افزارهای تخصصی پروژه های صنعتی (چنانچه در قرارداد پیش بینی شده باشد) نیز مشمول این دستورالعمل بوده و مبلغ جبرانی حسب مورد مطابق یکی از روش های الف، ب، یا ترکیبی محاسبه می شود. بدیهی است تامین نرم افزار از طریق روش های مندرج در آیین نامه خرید خدمات مشاوره مشمول این دستورالعمل نمی گردند.

روش الف) تعیین تفاوت قیمت ارز

الف-۱- این روش برای محاسبه و پرداخت مبالغ جبرانی ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان های فاقد تعدیل و هرگونه مابه التفاوت است که بنا بر الزامات و نیاز کارفرما، خرید مواد، قطعات، تجهیزات و خدمات موضوع قرارداد با سهم ارزبری مستقیم، توسط پیمانکار به نفع فروشنده خارج از کشور، به روش مورد تایید کارفرما اقدام شده و خرید اقلام مذکور طبق قرارداد به عهده و هزینه پیمانکار است.

الف-۲- در این گونه قراردادها تفاوت قیمت ارز از رابطه زیر تعیین می شود:

$$M = F \left[\frac{C_i}{C_0} - (1 + N \times r) \right] P$$

M: مبلغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل بر حسب ریال

بخشنامه به دستگاه های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران

شماره : ۹۹/۵۶۶۵۳۹

تاریخ : ۱۳۹۹/۱۰/۲۳

موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان های ریالی فاقد تعدیل-نوبت سوم

C_0 : قیمت ارز، در صورتی که آخرین مهلت پیشنهاد قیمت پیمانکار قبل از ۱۳۹۹/۱/۱ باشد میانگین نرخ فروش حواله منتشره در سامانه سنا (www.sanarate.ir) در اسفند ۱۳۹۸ (به مبلغ ۴۰۵،۱۵۰ ریال بر مبنای نرخ یورو) و برای تاریخ های پس از آن، میانگین نرخ فروش حواله یورو منتشره در سامانه مذکور در مدت ۷ روز کاری قبل از آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت می باشد.

تبصره ۱- چنانچه در پیمان هایی که بر اساس تجزیه بها و یا دیگر اسناد ارایه شده از سوی پیمانکار، در مرحله واگذاری کار و انعقاد قرارداد، آثار افزایش قیمت ارز در ضریب پیشنهادی پیمانکار لحاظ شده باشد، قیمت های بالاتر برای ارز پیش بینی شده در پیشنهاد قیمت، جایگزین C_0 می شود.

C_i : قیمت ارز در زمان انتقال برای فروشنده خارج از کشور (یا ورود کالا به کارگاه هرکدام که زودتر باشد)، بر اساس نرخ فروش حواله منتشره در سامانه سنا (www.sanarate.ir) تعیین می شود.

تبصره ۲- در صورتی که پیمانکار از ارز با نرخ ترجیحی و ثبت سفارش جهت خرید خارجی استفاده نماید، از نرخ مربوط در تعیین C_i استفاده می شود. در مورد خریدهای ثبت سفارش شده، در صورتی که در هر یک از مراحل ترخیص کالا از گمرک، پیمانکار موظف به پرداخت مابه التفاوت نرخ ارز سیستم ثبت سفارش با نرخ مورد نظر گمرک شود، پس از ارائه مستندات مربوط و تأیید کارفرما، مابه التفاوت مربوط نیز در تعیین C_i لحاظ می گردد.

I : در پیمان هایی که آخرین مهلت ارایه پیشنهاد قیمت قبل از ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ باشد؛ عبارتست از تعداد ماه سپری شده از ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ تا تاریخ تعیین C_i (مثال: در صورتی که انتقال ارز در مرداد ۱۳۹۹ انجام شده باشد آن گاه : $I=5$) و پیمان هایی که آخرین مهلت ارایه پیشنهاد قیمت پیمانکار در حد فاصل ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ تا ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ باشد، I عبارتست از تعداد ماه سپری شده از ماهی که آخرین مهلت پیشنهاد قیمت پیمانکار در آن واقع شده است تا تاریخ C_i (مثال: در صورتی که آخرین مهلت ارایه پیشنهاد قیمت پیمانکار در اردیبهشت ۱۳۹۹ باشد و انتقال ارز در مرداد ۱۳۹۹ انجام شده باشد آن گاه $I=3$)

در صورتیکه فاصله زمانی آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت تا تاریخ ابلاغ (یا مبادله) قرارداد بیش از سه ماه باشد، مابه التفاوت مدت مذکور (در صورتیکه تطویل مدت مذکور خارج از قصور پیمانکار باشد حداکثر تا ۳ ماه) از مقدار I کسر می گردد. همچنین مقدار I در مدت اولیه پیمان و در زمان تاخیرات غیر مجاز افزایش می یابد و برای موارد انتقال ارز به فروشنده خارجی (یا ورود کالا به کارگاه هرکدام که زودتر باشد) در دوره تاخیرات مجاز افزایش نمی یابد.

F : ضریب مربوط به جبران هزینه های مستقیم و غیرمستقیم (شامل هزینه های ثبت سفارش و تبدیل نرخ ارز و انتقال اعتبار اسنادی به بانک های مورد قبول فروشنده خارجی و هزینه های کارگزاری بانک ایرانی) می باشد. این ضریب برای پیمان های با ضوابط بیمه عمرانی و همچنین قراردادهای خرید برابر ۱/۱۵ و برای پیمان های غیرعمرانی برابر ۱/۲ می باشد.

N : مقدار قابل پیش بینی افزایش ماهیانه نرخ ارز است و طبق جدول ۱ تعیین می شود.

بخشنامه به دستگاه های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران

شماره : ۹۹/۵۶۶۵۳۹

تاریخ : ۱۳۹۹/۱۰/۲۳

موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان های ریالی فاقد تعدیل-نوبت سوم

جدول شماره ۱

سه ماهه اول ۹۹	۹۸	۹۷	سال مربوط به آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار
۰/۰۲۵	۰/۰۲	۰/۰۰۸	ضریب N

P : به ترتیب آن قسمت از "مبلغ ریالی ثبت سفارش شده" یا "ارز معامله شده به روش مورد تأیید کتبی کارفرما" یا "مبلغ بخش مورد نظر مندرج در قرارداد تقسیم بر ۱/۰۶" برای خرید کالا و تجهیزات مشمول این دستورالعمل یا مبلغ معادل ریالی برای خدمات ارزی منظور شده در قرارداد. (در صورتی که P بر اساس میزان ارز واریزی تعیین شود، برای تبدیل آن به ریال باید از نرخ ارز مندرج در قرارداد و در صورت عدم درج، از میانگین نرخ فروش حواله ارز مذکور در سامانه سنا در مدت ۷ روز کاری قبل از آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار استفاده شود) و در هر حال باید $(\sum P \leq K P_0)$.

K : درصد ارزبری قرارداد (اگر در قرارداد درج نشده باشد، باتوجه به مشخصات فنی پروژه به صورت مستدل از سوی پیمانکار، پیشنهاد و توسط مشاور بر اساس نرخ ارز مندرج در قرارداد و در صورت عدم درج، بر اساس میانگین نرخ فروش حواله ارز مذکور در سامانه سنا در مدت ۷ روز کاری قبل از آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار، به دقت تعیین و پس از تصویب کارفرما به عنوان پیوست لاینفک قرارداد، لحاظ و ملاک عمل قرار می گیرد).

P_0 : مبلغ قرارداد (ریال)؛ منظور همان مبلغ اولیه قرارداد است که تغییرات ناشی از تغییر مقادیر کارها و قیمت کارهای جدید در آن اعمال شده است.

الف-۲-۱- در صورتی که مبلغ جبرانی محاسبه شده (M) بر اساس ضوابط یاد شده در هر دوره (نقل و انتقال پول) منفی شود، این مبلغ برابر صفر منظور می شود.

الف-۳- تاریخ گشایش اعتبار اسنادی، یا زمان تسویه با بانک عامل یا تاریخ معامله ارز به روش مورد تأیید کتبی کارفرما و یا معامله در مرکز مبادلات ارزی (حسب مورد) باید با زمان های پیش بینی شده در آخرین برنامه زمانی مصوب مطابقت داشته باشد. چنانچه به دلایل ناشی از قصور پیمانکار، اقدام لازم با تأخیر نسبت به برنامه زمانی انجام شود، قیمت مربوط به تاریخ مندرج در آخرین برنامه زمانی مصوب و یا قیمت زمان اقدام مذکور هر کدام کمتر بود، ملاک محاسبه و عمل قرار خواهد گرفت. چنانچه تأخیر، ناشی از قصور پیمانکار نباشد، تاریخ واقعی تسویه یا انتقال ارز، ملاک تعیین قیمت ثانویه ارز (C_i) خواهد بود.

بخشنامه به دستگاه های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران

شماره: ۹۹/۵۶۶۵۳۹

تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۲۳

موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان های ریالی فاقد تعدیل-نوبت سوم

روش ب) تعیین تعدیل نرخ پیمان ها بر اثر تغییر قیمت ارز

ب-۱- پیمان های فاقد تعدیل که پرداخت صورت وضعیت کارکرد بر اساس فهرس بهای پایه یا فهرست بهای خاص مصوب شورای عالی فنی صورت می گیرد:

در این پیمان ها، پیمانکار برای کارهای انجام شده که مشمول این دستورالعمل می باشد، همراه با تهیه صورت وضعیت کارهای انجام شده موضوع پیمان، صورت حساب جداگانه ای که مربوط به ضوابط این روش است تهیه و ارایه می نماید. مبلغ این صورت حساب از رابطه زیر تعیین می شود:

$$\alpha_i \times \text{مبلغ ناخالص کارکرد در هر فصل یا رشته فهرست بهای واحد پایه} = \sum \text{مبلغ جبرانی در هر صورت وضعیت}$$

$$\alpha_i = \frac{S_i}{S_0} - (1 + B \times Z)$$

B: مقدار تورم فرضی به میزان مندرج در جدول شماره ۲ در نظر گرفته می شود.

جدول شماره ۲

سه ماهه اول ۹۹	۹۸	۹۷	سال مربوط به آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار
۰/۰۲۵	۰/۰۲	۰/۰۱۲	ضریب B

α_i : ضریب جبرانی

Z: در پیمان هایی که آخرین مهلت ارایه پیشنهاد قیمت قبل از ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ باشد؛ عبارتست از تعداد ماه سپری شده از ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ تا تاریخ انجام کار (مثال: در صورتی که فعالیت مربوط در مرداد ۱۳۹۹ انجام شده باشد آن گاه: $Z=5$) و پیمان هایی که آخرین مهلت ارایه پیشنهاد قیمت پیمانکار در حد فاصل ۱۳۹۹/۰۱/۰۱ تا ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ باشد، Z عبارتست از تعداد ماه سپری شده از ماهی که آخرین مهلت پیشنهاد قیمت پیمانکار در آن واقع شده است تا تاریخ انجام کار (مثال: در صورتی که آخرین مهلت ارایه پیشنهاد قیمت پیمانکار در اردیبهشت ۱۳۹۹ باشد و فعالیت مربوط در مرداد ۱۳۹۹ انجام شده باشد آن گاه $Z=3$).

در صورتیکه فاصله زمانی آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت تا تاریخ ابلاغ (یا مبادله) قرارداد بیش از سه ماه باشد، مابه التفاوت مدت مذکور (در صورتیکه تطویل مدت مذکور خارج از قصور پیمانکار باشد حداکثر تا ۳ ماه) از مقدار Z کسر می گردد. همچنین مقدار Z در مدت اولیه پیمان و در زمان تاخیرات غیر مجاز افزایش می یابد و در دوره تاخیرات مجاز افزایش نمی یابد.

S_0 : شاخص دوره پایه، شاخص سه ماهه چهارم سال ۱۳۹۸ می باشد.

S_i : شاخص دوره انجام کار

بخشنامه به دستگاه های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران

شماره : ۹۹/۵۶۶۵۳۹

تاریخ : ۱۳۹۹/۱۰/۲۳

موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان های ریالی فاقد تعدیل-نوبت سوم

تبصره ۱: منظور از انجام کار (کارکرد) در این دستورالعمل، ایفای تعهد قراردادی توسط پیمانکار در راستای تامین کالا و انجام خدمات قراردادی بوده که توسط کارفرما تحویل گرفته می شود.

تبصره ۲: در قراردادهای تامین تجهیزات (یا قطعات) یا مصالح که نحوه تعیین دوره انجام کار در آنها معین نشده است، تاریخ تحویل هر بخش از تجهیزات (یا قطعات) یا مصالح به کارفرما مبنای تعیین دوره انجام کار خواهد بود.

تبصره ۳: در پیمان های حوزه صنعت نفت، تاریخ خرید کالا و تجهیزات اختصاصی توسط پیمانکار، مبنای تعیین دوره انجام کار خواهد بود.

ب-۱-۱-۱: برای تعیین S_0 و S_i در پیمان هایی که پرداخت صورت وضعیت کارکرد بر اساس فهرس بهای پایه یا فهرست بهای خاص مصوب شورای عالی فنی صورت می گیرد، از شاخص فصلی (گروهی) استفاده می شود.

ب-۱-۲: به منظور تدقیق محاسبه ضریب جبرانی در بخش های خرید پیمان های مشمول، ابتدا باید درصد وزنی هزینه تأمین مصالح به کل بهای فصل (q) در فصل مربوط توسط کارفرما تعیین، و سپس از شاخص های مربوط جهت استفاده در رابطه مندرج در بند ب-۱ محاسبه گردد.

به عنوان مثال در پیمان مشمول بخشنامه حاضر، برای محاسبه ضریب جبرانی صورت وضعیت مربوط به خرید لوله های فولادی، اگر از شاخص های فصل لوله های فولادی فهرست بهای پایه رشته تاسیسات مکانیکی استفاده شود، لازم است ابتدا کارفرما درصد هزینه های تهیه مصالح به کل فصل را تعیین نماید ($q \leq 1$) و سپس طبق رابطه زیر، شاخص مربوط به قسمت خرید لوله محاسبه می شود.

شاخص خرید لوله در دوره مورد نظر

$$= \left(\frac{\text{شاخص کارهای دستمزدی در دوره مورد نظر}}{\text{شاخص کارهای دستمزدی در دوره پایه}} - (1 - q) \frac{\text{شاخص فصل اول فهرست مکانیک در دوره مورد نظر}}{\text{شاخص فصل اول فهرست مکانیک در دوره پایه}} \right) \frac{1}{q}$$

شاخص فصل اول فهرست مکانیک در دوره پایه $\times$

ب-۲: در سایر پیمان های فاقد تعدیل (از جمله پیمان های EPC) که برآورد یا پرداخت هزینه آنها بر اساس فهرس بهای پایه، انجام نگرفته است و آخرین روز مهلت ارائه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکار از ۱۳۹۷/۰۴/۳۱ تا ۱۳۹۹/۰۳/۳۱ بوده است، ابتدا باید دستگاه اجرایی بر اساس نوع عملیات موضوع پیمان، جدول وزنی (بر حسب درصد) مشابه با فهرس بهای پایه در رشته ها یا فصل های مختلف را تعیین نماید. پس از تعیین وزن مشابهت درصدی عملیات موضوع پیمان با رشته ها و یا فصل های مختلف، از روابط مندرج در بند ب-۱، برای پرداخت مبلغ جبرانی ناشی از افزایش نرخ ارز استفاده می شود.

بخشنامه به دستگاه های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران

شماره: ۹۹/۵۶۶۵۳۹

تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۲۳

موضوع: دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان های ریالی فاقد تعدیل-نوبت سوم

ب-۳- در صورتی که ضریب جبرانی محاسبه شده بر اساس ضوابط یاد شده در هر دوره منفی گردد، ضریب جبرانی برابر صفر منظور می شود.

ب-۴- امکان استفاده از روش ترکیبی (ماده ۳ این بخشنامه) برای یک تجهیز یا کالا وجود ندارد و استثنائاً در مورد تجهیزات و کالاهای تخصصی که در داخل کشور تولید شده، ولیکن قطعات اصلی و مواد اولیه آنها از خارج کشور تأمین می شود و امکان انطباق صحیح آنها با رشته و فصول تعدیل ابلاغی سازمان برنامه و بودجه کشور وجود ندارد؛ لازم است به تشخیص وزیر مربوط یا بالاترین مقام سازمان کارفرما در مرکز (برای دستگاههایی که تابع هیچ وزارتخانه ای نیستند)، درصد ارزیابی تجهیزات کالاهای مذکور تعیین و به سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال گردد. تا پس از تأیید این سازمان، توسط وزیر یا بالاترین مقام سازمان کارفرما در مرکز (برای دستگاههایی که تابع هیچ وزارتخانه ای نیستند) ابلاغ گردد. به این ترتیب برای بخش ارزیابی تجهیزات فوق از روش "الف" و برای مازاد بر آن از روش "ب" (پس از انجام مشابهنه سازی) استفاده شود. در این حالت C_i (بر مبنای نرخ یورو) و I طبق ماده الف-۲ برای تاریخ ورود تجهیزات به کارگاه و یا تاریخ مندرج در آخرین برنامه زمان بندی مصوب، هرکدام که نرخ ارز کمتر باشد خواهد بود.

تبصره: در پیمان های حوزه صنعت نفت، تاریخ خرید تجهیزات اختصاصی توسط پیمانکار از سازنده داخلی ملاک محاسبه C_i و I در این ماده می باشد.

محمد باقر نوبخت

